

Slutreplik: Hassler vantolkar vårt budskap

Svenska Dagbladet den 12 maj 2025

John Hassler skriver i en replik på vår debattartikel att det inte stämmer att Riksrevisionen ger oss rätt i vår kritik. Jo, det är just vad det gör! Det vi kritiserar LKAB för – och som Riksrevisionen visar – är att bolaget kände till alla de osäkerheter och svagheter med vätgasbaserad järnsvamps-produktion som vi lyfte, samtidigt som bolaget utåt gav en helt annan bild.

Få kan ha undgått att LKAB framställt järnsvampsprojektet som en ödesfråga för bolaget. Såväl vd Jan Moström som kommunikations-direktören Niklas Johansson har betonat att när LKAB tar nästa förädlingssteg så kommer omsättningen att tredubblas och att ta det steget kommer att ha avgörande betydelse för bolagets konkurrenskraft och framtida lönsamhet. När Moström får frågan om var elen – mer än dubbelt så mycket som Danmarks totala förbrukning – ska komma ifrån så svarar han bara ”det måste gå”.

Det vi kritiserar i vår artikel är att LKAB:s ledning talat med kluven tunga. Det som utåt framställts som ett projekt hugget i sten har man enligt Riksrevisionens granskning hela tiden internt varit medveten om är behäftat med stora osäkerheter inklusive om projektet överhuvudtaget är genomförbart.

Exempelvis övertygade LKAB både EU:s Ursula von der Leyen och dess klimatansvarige kommissionär Frans Timmermans om projektets förträfflighet. Vid sitt besök i Kiruna i februari 2022 proklamerade Timmermans ”Grönt stål är framtiden, och den framtiden är redan här.”

Än allvarigare är att prognosmakare som Svenskt Näringsliv och Energiföretagen liksom centrala statliga myndigheter som Energimyndigheten och Svenska kraftnät tagit LKAB på orden och prognostiserat en fördubbling av Sveriges elbehov fram till 2050. Men om inte Hybritprojektet blir av så faller nästan hälften av den tänkta fördubblingen av elbehovet bort.

Vår kritik slutredovisades vid en konferens den 13 maj 2024. Där medverkade också statssekreterare Lars Hjalmered som är ansvarig i regeringen för de statliga företagen. Efter konferensen har LKAB successivt backat från sina utåt kommunicerade planer. I stället upprepar man nästan ordagrant vad Lars Hjalmered sa vid konferensen i maj förra året.

LKAB skulle aldrig ha kunnat agera som de nu gjort om de varit börsnoterade. Då hade marknadsanalytikerna synat LKAB på det sätt som vi nu gjort.

Magnus Henrekson
David Sundén